

עושק בדרכים – מידע לציבור על הליכי גבייה בגין חיובים מוגדלים בתחבורה הציבורית

בשנה האחרונה החלו חברות תחבורה ציבורית לנקוט בהליכי גבייה בגין דרישות לחיוב מוגדל (קנסות) שלא שולמו, באמצעות משלוח מכתבי התראה בטרם הגשת תביעה על סכום קצוב בהוצאה לפועל, הליכי האכיפה נעשים, בין היתר, על רקע הנחיות משרד התחבורה.

הדבר מתרחש גם ביחס לדרישות ישנות משנים 2020–2021 (לפני 5–6 שנים).

מכתבי ההתראה כוללים דרישה נוספת לדמי טיפול בסך שנע בין 106 ₪ לבין 225 ₪.

המכתבים נשלחים באמצעות משרד עורכי דין העובד עם מספר חברות תחבורה ציבורית, או באמצעות חברת גבייה.

מהפניות הרבות שהתקבלו עולה כי לצד משלוח מכתבי ההתראה, מתבצעות גם פניות טלפוניות חוזרות, לעיתים תוך יצירת לחץ לביצוע תשלום מידי באשראי של מלוא הסכום, לרבות דמי הטיפול. לעיתים השיחות מתנהלות באופן בוטה ומלוות בלחץ לביצוע תשלום מידי, (תשלם הרגע, עוד חצי שעה זה בהוצאה לפועל).

הציבור מתבקש ככל הניתן לתעד ולהקליט שיחות טלפוניות עם משרד עו"ד האמור, וככל שיש תיעוד בדבר שימוש בלחצים כאמור, ניתן להעבירו לכתובת דוא"ל המפורטת מטה.

לטובת הציבור, ונוכח ריבוי הפניות, מובאים הדברים שלהלן בזהירות ולאחר קבלת ייעוץ משפטי. וכל מבין ינהג בדעתו, ותן לחכם ויחכם עוד. מובן שכל מקרה יש לבחון לפי נסיבותיו.

האמור רלוונטי למכתבי התראה מסוג זה ולכל החברות.

א. בדיקת פרטי הזיהוי

ראשית יש לבדוק האם במכתב ההתראה מופיע מספר זהות תקין. ככל שלא התקבל מכתב התראה, ניתן לבקש מהנציגה של המשרד לשלוח העתק המכתב בדוא"ל. אין לשלם ללא קבלת מסמך לשם בחינתו.

ככל שאין מספר זהות, עשויה להתעורר שאלה משפטית בדבר עצם קיומו של חוב בר-אכיפה כלפי הנמען.

יצוין כי משרד התחבורה מקדם אפשרות טכנולוגית לשלוח פרטי זיהוי של נוסע על בסיס מס' רב-קו, ובתנאי שהנוסע סירב להזדהות (טרם הוסדר נוהל, אך לכאורה הדבר צריך להיות מפורש בדרישה המקורית).

מומלץ להימנע ממסירת כל מידע אישי בטלפון.

ב. המצאה כדין כתנאי לפתיחת תיק בהוצאה לפועל

ככל שהחברות יחליטו לפנות להוצאה לפועל, היא עליהן להציג לרשם ההוצאה לפועל אסמכתא בדבר המצאה כדין של מכתב ההתראה בדואר רשום לכתובת העדכנית של החייב במרשם האוכלוסין, בהתאם לסעיף 1א81(ג)(1) לחוק ההוצאה לפועל.

המשמעות: ככל שטרם התקבל מכתב בדואר רשום, ניתן לפעול בשיקול דעת, ובלבד שהכתובת מעודכנת במרשם האוכלוסין. סעיף זה אינו רלוונטי לרכבת הקלה, שבה לפי החוק (פקודת מסילות הברזל) מסירת הדרישה לתשלום בעת הנפקתה, דינה כדין מסירת מכתב התראה לפי חוק ההוצאה לפועל, וניתן לנקוט בהליכים ללא מתן התראה נוספת¹.

ג. דמי טיפול

ככל שהחברות יפנו להוצאה לפועל, רכיב דמי הטיפול, אינו נכלל, ככלל, במסגרת תביעה על סכום קצוב, שכן העילה לו אינה מעוגנת במפורש בהוראת חיקוק. ככל הידוע ההוצאה המאושרת בגין משלוח מכתב התראה עומדת על 67 ₪ בלבד².

המסקנה היא שנוצר לעיתים מצג כאילו הנוסע עומד מול איום של פתיחת תיק בהוצאה לפועל ע"ס קרן החוב בתוספת דמי טיפול גבוהים, והרבה מעבר להוצאות המאושרות ע"י רשם ההוצאה לפועל.

לאור האמור, מומלץ לא למסור פרטי כרטיס אשראי במסגרת שיחה טלפונית, קל וחומר במקרה בו כלל לא נשלח מכתב התראה בפועל, ולהעדיף תשלום באמצעות העברה בנקאית בלבד.

¹ למרות האמור, ידוע כי חברת תבל מטרו (דנקל) מפעילת רק"ל גוש דן, שולחת מכתבי התראה בטרם הגשת תביעה, לעומת זאת ככל הידוע בחברת כפיר (רק"ל ירושלים) המצב שונה.

² ככל הידוע, אין מקור רשמי לכך בתקנות ההוצאה לפועל, אך ידוע שחברת אגד (שהיא היחידה כיום שהולכת להוצאה לפועל) תובעת 67 ₪, תוך הבהרה: "יוער כי הפער הקיים, בין הסכומים הדרושים במכתב ההתראה לבין כתב תביעה זה, הינו בשל סכום ההוצאות שאושרו לגביה בלשכה זו".

מניסיון מצטבר, נוסעים ששילמו את קרן החוב בלבד לא ננקטו נגדם הליכים בהוצאה לפועל, למעט חברת גבייה אחת שבמספר מקרים הגישה תביעות להוצל"פ לאחר הכחשה של תשלום הקרן, מובן שאין מקום להיכנע ללחצים ואיומים חמורים מסוג זה, במקרים כאלה מומלץ להיוועץ משפטית טרם קבלת החלטה, ניתן לפנות לדוא"ל הרשום מטה לשם הכוונה. במקרים מסוימים חברת הגבייה איימה להחזיר את הקרן כדי לאפשר הגשת תביעה בהוצל"פ, והדברים מדברים בעד עצמם. רק במידה וחברה תדרוש הוצאות מוגבלות ע"ס 67 ₪ בלבד, שהן שיעור ההוצאה המאושרת נכון להיום, אזי יהא מומלץ לשלם הוצאות אלו.

ד. אחריות על הנוסע ליידע את המפעיל על תשלום קרן החוב

בעת ביצוע העברה בנקאית חשוב לציין בפרטי ההעברה את מס' האסמכתא המופיע במכתב ההתראה או את מס' דרישת התשלום, או מס' זהות של המשלם. לאחר מכן יש לשלוח את האסמכתא לדוא"ל שמצוין במכתב ולוודא טלפונית את קבלתו. ככל שלא ברור אם ההודעה התקבלה, ניתן גם לפנות לפניית הציבור של החברה המפעילה.

ה. הליכים משפטיים תלויים ועומדים

לשלמות התמונה יצוין כי מתבררת תביעה ייצוגית נגד חברת אגד, בתביעה נדרשת אגד להשיב את דמי הטיפול שגבתה מנוסעים, ובמסגרתה מתבררת בין היתר השאלה האם דמי הטיפול נכללים מלכתחילה בבסיס הקנס. כך או כך, במסגרת הליכי הוצאה לפועל לא ניתן לכלול רכיב זה כאמור.

ו. חשבונות הבנק של המפעילים

מאחר וישנה חברת גבייה אשר אינה מציינת במכתב ההתראה פרטי חשבון בנק להעברה, ניתן לפנות לדוא"ל הרשום מטה כדי לקבל פרטים.

ז. תופעת ההתחזות

ישנם, לצערינו, מקרים רבים של התחזות, שבעקבותיהם ננקטו הליכי גבייה ולפעמים אף עוקלו חשבונות בנק של אנשים בלתי מעורבים, בחלק מהמקרים הדבר נעשה לאחר שחברות הגבייה הצליחו לאתר שם פרטי ומשפחה של מס' זיהוי, למרות שבדרישת המקור הופיע שם שונה. - במקרים אלו מומלץ לפנות לדוא"ל הרשום מטה.

אדם שקיבל מכתב התראה על אירוע מוכחש (ובספק יש להיוועץ), רשאי להגיש תלונה במשטרה כנגד המפעיל, ולציין שככל הנראה אדם אחר התחזה בשמו, לאחמ"כ יש לשלוח העתק מטופס התלונה לחברת הגבייה לשם עצירת ההליכים. יתכן שחברת הגבייה תדרוש צילום תעודה מזהה כדי לאמת את התלונה, הן לצורך בחינת הפרטים המופיעים בדוח המקורי, והן לצורך בדיקת סרטון המצלמה של הפקח (הנשמרת ע"י חלק מהחברות לזמן ממושך).

מאחר וישנם אנשים החוששים מהצורך להתייצב לחקירה מסיבות שונות, ומחשש זה יעדיפו לשלם חוב לא להם, יצוין בענין זה כי סביר להניח שמשטרת ישראל לא יפתחו בחקירה בגין אירוע שאירע לפני זמן רב, אך בחלק מהמקרים די בעצם הגשת התלונה כדי לעצור את ההליכים.

מומלץ גם להגיש תלונה למשרד התחבורה, ועל דרך כלל המשרד מתערב במקרים מהסוג האמור, גם בשלב שעבר זמן רב מעת הנפקת הקנס, ומורה על ביטול הקנס.

פרטי התקשרות ופרטי חשבונות בנק של מפעילי התחבורה ציבורית

שם המפעיל	דוא"ל	בנק	סניף	חשבון
אגד	TomerL@egged.co.il	לאומי	800	64222314
דן	cs@dan.co.il	הפועלים	600	651266
אלקטרה אפיקים	appeals@afikim-t.co.il	הפועלים	168	647206
תנופה	info@tnufa-t.com	טפחות	408	528853
דן בדרום	pniot@danbadarom.co.il			
דן באר שבע	pniot@danbadarom.co.il			
קווים	meitarl@kavim-t.co.il	הפועלים	600	657861
מטרופולין	cs@metropoline.com			
נתיב אקספרס	HMazzawi@nateevexpress.com			
בית שמש אקספרס	HMazzawi@nateevexpress.com	הפועלים	600	497171
אקסטרה	service@extrapt.co.il	הפועלים	600	533542
אקסטרה ירושלים	service@extrapt.co.il	הפועלים	600	533542
סופרבוס	pniot@superbus.co.il			
דרך אגד	TomerL@egged.co.il	דיסקונט	10	203670193
דנקל (רק"ל גוש דן)	service@dankal.co.il	דיסקונט	10	251899685
כפיר (רק"ל ירושלים)	adi_z@jnet-om.co.il			
משרד עו"ד אבי מאיר	טל : 03-7755222	דוא"ל : mayer4@msslayers.co.il		
חברת מילגם	טל : 073-2088857	דוא"ל : eged14@milgam.co.il		